

רשימת ספרי "בן מלך" שיצאו לאור עד עתה:

- ימים נוראים
- על התורה - י"ב
- חלקים
- חג הסוכות
- חנוכה
- חג המולד
- פורים
- חממה ומוסר
- שיר השירים
- ביטחון
- עניינים בש"ס
- הגדה של פסח
- המצוות והתמידות
- חג המצות
- שבמקדש
- ספירת העומר וחג
- שומע כעונה
- השבעות
- גלות ונאולה
- דרכי החינוך

ניתן להשיג: mechonbenmelech@gmail.com
בארה"ב ניתן להשיג: salea@yefenofbooks.com | Warehouse: 8452450220

בסייעתא דשמיא

אוצרות בן מלך

מתורתו של מרן רבינו הגדול רבי לייב מינצברג זצוק"ל רבה של קהל עדת ירושלים

פרשת ראה תשפ"ו
גליון מס' 428

פרשת ראה

(בראשית יב, א): 'לך לך מארצך וגו' אל הארץ אשר אראך' ולא גילה לו מיד שהכוונה לארץ כנען. וכן בפרשת העקידה אמר לו הקב"ה: (שם כב, ב) 'והעלהו שם לעולה על אחד ההרים אשר אומר אליך', ולא אמר לו על איזה הר יעלהו.

ויש לבאר שהעלמת המקום באה להורות, שאין סיבת בחירת המקום עבור איזה מעלה מיוחדת שישנו באותו מקום מבחינתנו, אלא מאחר

כי אם אל המקום אשר יבחר ה' אלוהיכם מכל שבטיכם לשום את שמו שם, לשכנו ודרשו ובאת שמה' (יב, ה-ו)

המפרשים נתקשו בביאור הטעם שהעלים הקב"ה את מקום המקדש מבני ישראל, והודיעם שבבוא העת יבחר את המקום, ולא גילה כאן, איה המקום יבחר ה' להשכן שכינתו בו, ועיין בספרי (ראה אות י' מובא ברמב"ן): "כי אם אל המקום אשר יבחר ה' אלוהיכם מכל שבטיכם דרוש על פי נביא. יכול תמתין עד שיאמר לך נביא, ת"ל 'לשכנו ודרשו ובאת שמה', דרוש ומוצא ואח"כ יאמר לך נביא. וכן אתה מוצא בדוד (תהלים קלב) זכור ה' לדוד את כל ענותו, אשר נשבע לה' נדר לאביר יעקב, אם אבא באהל בתי אם אתן שנת לעיני, עד אמצא מקום לה' משכנות לאביר יעקב, מנין שלא תעשה אלא על פי נביא, שנאמר (שמואל ב' כד) 'ויבוא גד ביום ההוא אל דוד, ויאמר לו עלה הקם לה' מזבח בגורן ארוונה היבוס'. ואומר 'ויחל שלמה לבנות את בית ה' בירושלם בהר המוריה אשר נראה לדוד אביהו". ומצינו שאצל אברהם אבינו אמר לו הקב"ה

בגליון

פרשת ראה

ביאורי פסוקים..... עמוד 1

היכל השבת

מלוה מלכה..... עמוד 8

חכמה ומוסר

אוהב ימים לראות טוב..... עמוד 10

מרגש השבוע

עץ חיים היא למחזיקים בה

הוצאות הדפסת גיליון זה נודב לזיכוי הרבים
ע"י ידידנו הנכבד, ראש וראשון לכל דבר שבקדושה
רודף צדקה וחסד, איש חמודות ורב תבונות, מתומכי מכוננו

הרב **עמרם כהן שליט"א**

ראש כולל "מעייין התורה"

לרגל נישואי הבן עב"ג למזל"ט

זכות הפצת אור תורתו הבהירה של רבינו בעל הבן מלך
תעמוד לו ולמשפחתו להתברך בכל הברכות האמורות למחזיקי התורה
לראות ברכה והצלחה בכל אשר יפנו

להצעות ותרומות "פרנס השבוע/החודש"
אפשר להתקשר לטלפון מס' 054-8422488

מנחם-אב תשפ"ו

אוצרות בן מלך

יו"ל ע"י מכון 'כתבי בן מלך'

לתרומות והנצחות נא לפנות ל-054-8422488

לקבלת העלון במייל, ניתן להצטרף בכתובת
mechonbenmelech@gmail.com

כתובת המכון: אוהב ישראל 1/9, ביתר עילית

לתגובות והערות נא לפנות ל-052-7616048

בס"ד

1 קו

5 שלוחות

200 רשומים לצינתוקים יומיים

320 שיחות נכנסות ביום

52,000 דקות האזנה בחודש

התקשר גם אתה לקו בן מלך

033-077-354

הקש 1-2-1 לקבלת צינתוקים

תלמידי ה'בן מלך'
רעבן ווי א בן מלך!

וזהו לתורת חיים! ברוח בית מדרשנו
שיחות קצרות מיוחדות מריבנו זצוק"ל
שיעורים נפלאים מגדולי התלמידים שליט"א
ותצטרף לבית המדרש הגדול החי והפורה
של תלמידי הבן מלך - ומורנו שליט"א בראשם
לשמע ולהשמיע הגיגי תורה וסברא יקרים מפז

בברכת התורה • הנחלת המכון

(לקבלת פרטים, הצעות ורעיונות לשיפור, הרב עובדיה ב"ר פ' הומינר, 0527102403)

בשורה טובה למבקשי ה'

ניתן להאזין לשיעורי רבינו זצוק"ל בקו השיעורים

'קו בן מלך'

03-3077354

ישנה אפשרות לבחור כמנא הממוחשב ולהאזין לשיעורים

בפרשת השבוע - ובענייני דיומא

שמעו ותחי נפשכם

ויהי רצון שנטבה להגדיל תורה ולהאדירה

מכון כתבי בן מלך
הנהלה

הודעה חשובה ומשמחת

לתורמי המכון

ניתן לקבל החזר מס

על תרומות למכון בגובה של

עד 35% מערך התרומה

לפי סעיף 46

ספרים
למועדי השנה
•
סדרת ספרים
ביאורים ומאמרים
על המושג חומשי תורה
•
שיעורים
על הש"ס
•
ספרי
הגות ומחשבה
•
ביאורי סידור
•
ספרי
אמונה ובטחון
•
במאן
תורה ודעת
•
אוגנים
תורה ודעת

הנצחת תורמים

קו בן מלך

03-3077354

מהנעשה במכון
שיעורים 24 שעות ביממה

עמודות הטענה בבתי כנסת
לשמעון שיעורי רבינו
מחזיקים לפי נושאים
בכל התחומים

רכישת ספרי בן מלך

בתנאים המובחרות ברחבי העולם

טלפון ההנהלה: 054-8422488

כתובת: אוהב ישראל 1/9

ביתר עילית

עמותה מוכרת לפי סעיף 46

להצטרף והאזינות

mechonbenmelech@gmail.com

ובגמרא (שם ק"ח): 'מנא הני מילי, א"ר חייא בר אבא אמר רבי יוחנן, כתוב אחד אומר 'ותביאהו בית ה' שילה', וכתוב אחד אומר 'ויטוש (את) משכן שילה אהל שכן באדם', וכתוב 'וימאס באהל יוסף ובשבט אפרים לא בחר', הא כיצד, לא היתה שם תקרה, אלא אבנים מלמטן ויריעות מלמעלן, והיא היתה מנוחה'.

ויש לבאר משמעות הדבר שלא היתה תקרה רק יריעות, שכן בשילה היתה תקופת ביניים לאחר נדודי המדבר ושנות הכיבוש, שאז כבר באו בני ישראל במידה מסויימת לשלווה ונחלו את הארץ, אולם עדיין לא נחו מאויביהם, ובמקביל לזה גם השכינה היתה בבית שתקרתו מיריעות, כלומר שאין זה בית קבע.

וכשבאו לירושלים נבנה הבית על איתנו, מחופה בעצי ארזים, מתוקן בשלימות, כאותה מידה שישאל ישבו לבטח, במנוחה מכל אויביהם.

שכן מצינו שיש הבדל בהגדרה ההלכתית של המחיצות והגג, לענין היות הבית ראוי לדיורים, כי המחיצות באות לקבוע הפרדה, ולהקיף את השטח שיהיה מיוחד לדרי, אולם הגג מטרתו למחסה ולצל, לעשות את המקום לבית מגורים למנוחה. ולכן בתקופת שילה שזכו לשטח הארץ בחינת 'נחלה', גם בית ה' היה בנוי במחיצות באבנים שמבטא את הבעלות על השטח, אבל לתקרה איתנה שמבטא את הישיבה לבטח במנוחה, הגיעו רק בימי דוד ושלמה. ואז נבנה בית קבע שגגו מארזים ואבנים.

[וכן הוא בגדרי ההלכה לענין סוכה ומחיצות רשות היחיד בשבת, שלגבי רשות היחיד תלוי דווקא במחיצות, ולגבי סוכה שעניינו לדור בה כמגורי קבע תלוי בעיקר בתקרת הסכך, אף שצריך גם דפנות כי הם קובעים את המקום לדירה, ועיין מה שביארנו בזה בהרחבה ב'בן מלך' - עניינים בהלכה ובש"ס סימן ל].

רק חזק לבלתי אכול הדם, כי הדם הוא הנפש, ולא תאכל הנפש עם הבשר. לא תאכלנו על

שהמקדש נועד עבור ה' שישכן את שמו שם, אזי הסיבה הבלעדית היא רצונו יתברך לבחור בו ה' לשום שמו שם. ואין לאנשים חלק בבחירה זו, ואם כי אין לשלול שבחר במקום מפני מעלות שיש בו, אך בסופו של דבר סיבת קביעת מקום המקדש היא, מפני שהקב"ה בחר בו ותו לא.

והיה המקום אשר יבחר ה' אלוקיכם בו לשכן שמו שם שמה תביאו את כל אשר אנכי מצוה אתכם, עולותיכם וזבחיכם מעשרותיכם ותרומת ידכם וכל מבחר נדריכם אשר תדרו לה' (יב, יא)

פירש"י: 'והיה המקום וגו' - בנו לכם בית הבחירה בירושלים, וכן הוא אומר בדוד ויהי כי ישב המלך בביתו וה' הניח לו מכל אויביו מסביב, ויאמר המלך אל נתן הנביא, ראה נא אנכי יושב בבית ארזים וארון האלוקים יושב בתוך היריעה. שמה תביאו וגו' - למעלה אמור לענין שילה, וכאן אמור לענין ירושלים, ולכן חילקם הכתוב ליתן היתר בין זו לזו, משחרבה שילה ובאו לנוב, חרבה נוב ובאו לגבעון, היו הבמות מותרות עד שבאו לירושלים.

וטעם הדבר, שמלכתחילה כבר יועד שיבחר ה' תחילה במקום אחד אשר התקיים בשילה, ואחר כך במקום קבע, והיינו בירושלים, ונמצא שהתחלקה הבחירה לשני מקומות שונים. ומבואר בפשטות שהמקום לשכינה נבחר בכל תקופה בהתאם למצבם של ישראל באותה העת, ובתחילה כשהיו ישראל במדבר נודדים באהליהם ממקום למקום, אף השכינה היתה שרויה ביניהם באופן כזה בבניין עראי, במשכן מקרשים ואוהל יריעות. ואחר כך כשהסתיימה תקופת הכיבוש והחילוק, נבנה המשכן בשילה.

ומבואר במשנה כיצד היה שם הבניין (זבחים קיב): 'באו לשילה נאסרו הבמות ולא היה שם תקרה אלא בית אבנים בלבד מלמטן, והיריעות מלמעלן, והיא היתה מנוחה, קדשי קדשים נאכלין לפנים מן הקלעים, וקדשים קלים ומעשר שני בכל הרואה'.

וכמו כן מצות שילוח הקן ואיסור לקיחת האם על הבנים, שהוא מאותו עניין שלא להתאכזר ולהשתלט כליל על קן צפור, האם יחד עם הבנים, גם את הבנים וגם את האם אשר היא הסיבה להם. וכן נראה באיסור בשר בחלב שכתבה אותו תורה בלשון 'לא תבשל גדי בחלב אמו', אשר מוכיח שגם כאן יסוד האיסור הוא שלא לבשל הגדי יחד עם סיבת גידולו המחייב אותו.

אלא שכל מצוה ניתנה בגדריה ופרטיה המיוחדים לה לפי עניינה, שבבשר וחלב נאסר רק כאשר מתבשלים ממש יחדיו. ואילו בקן ציפור נאסר רק אם יקח לעצמו גם את האם וגם את הבנים (ושיטות הראשונים בזה וטעמיהם יבואר במקומו). ובאותו ואת בנו נאסר דווקא אם ישחטוהו באותו היום. אבל באיסור דם, גדר האיסור הוא שאי אפשר שיהיו מותרים כלל שני הדברים יחדיו, שמכיון שהבשר מותר באכילה, אי אפשר שגם הדם יהיה מותר באכילה. ולכן נאסר אכילת הדם לגמרי, וזה כוונת לשון הפסוק 'לא תאכל הנפש עם הבשר', שיסודו של איסור דם הוא בכדי שלא יתקיים מציאות של היתר אכילת הבשר עם הנפש. והבן.

ובפרשה זו שגדר איסור הדם שבו הוא מצד לא תאכל הנפש עם הבשר, למדו חז"ל לאסור גם דם האיברים, משום שמצד איסור דם שנאמר בחומש ויקרא, רק דם הנפש נאסר כי רק דם הנפש הוא העולה לכפרה לגבוה. אבל דם האיברים אין בו גדר זה, אכן מצד פרשה זו 'לא תאכל הנפש עם הבשר', נאסר גם דם האיברים, שאף שאינו עולה לגבוה, גם הוא אסור משום אכילת הנפש עם הבשר.

בנים אתם לה' אלוקיכם, לא תתגודדו ולא תשימו קרחה בין עיניכם למת (ד', א)

הקשר של תחילת הפסוק להמשכו נתבאר ברש"י - 'לפי שאתם בניו של מקום, ואתם ראויין להיות נאים, ולא גדודים ומקורחים'. אולם באבן עזרא ורמב"ן ועוד מפרשים פירשו בכמה

הארץ תשפכנו כמים. לא תאכלנו למען ייטב לך ולבניך אחריו כי תעשה הישר בעיני ה' (יב, כג-כה)

מפסוק זה 'ולא תאכל הנפש עם הבשר' דרשו חז"ל איסור אבר מן החי. אבל בפשטות הכתוב בא ליתן טעם על איסור דם, והוא המשך לתחילת הפסוק כי הדם הוא הנפש ולא תאכל הנפש עם הבשר.

והנה מבואר בגמרא שחיוב כרת באכילת דם הוא רק בדם הנפש, אבל על דם התמצית ודם האיברים אינו עובר אלא בלאו. וילפינן לה מדכתיב כאן תרי קראי לא תאכלנו לא תאכלנו, וברש"י כאן 'לא תאכלנו - אזהרה לדם התמצית, לא תאכלנו - אזהרה לדם האיברים' (ועיין בגמרא כריתות ה:).

והנה בפרשת אחרי נתבאר בתורה טעם איסור דם הנפש - 'כי נפש הבשר בדם הוא, ואני נתתיו לכם על המזבח לכפר על נפשתיכם, כי הדם הוא בנפש יכפר. על כן אמרתי לבני ישראל, כל נפש מכם לא תאכל דם, והגר הגר בתוכם לא יאכל דם. וכו'. כי נפש כל בשר דמו בנפשו הוא, ואמר לבני ישראל דם כל בשר לא תאכלו, כי נפש כל בשר דמו הוא, כל אוכליו יכרת' (ויקרא יז, יא-יד). הרי מפורש שטעם איסור דם הנפש ועונש הכרת שעליו, הוא משום שדם הנפש מיועד לגבוה.

והנה כאן בא הכתוב ליתן טעם איסור אכילת דם האיברים, והיינו 'לא תאכל הנפש עם הבשר'. ונראה בביאורו, שגדר איסור זה הוא שלא יהיה מותר לאכול גם הבשר וגם הדם, ומכיון שהבשר מותר באכילה על כן נאסר הדם, שאם לא כן נמצא שאוכל גם הדם וגם הבשר. ויסוד האיסור הוא משום שכאשר אוכל הבשר והנפש יחדיו, הרי יש בזה בליעת דבר שלם, גם את הדבר וגם את הסיבה המחייב אותו, ויש בכך משום אכזריות ונטילה במידה יתירה.

וכן מצינו שהתורה אסרה כמה דברים כעין זה, כגון איסור 'אותו ואת בנו', שאסרה תורה לשחוט אותו ואת בנו ביום אחד, שזה מעשה גסות ואכזריות לכלות האם ובנה באותו יום.

(ח"ג פמ"ח) שעם היותו מזון גס מאוד בלי ספק וגורם מילוי רב, אין הדבר רחוק לדעתי שיש לעבודה זרה בכך שייכות, ושמה כך היו אוכלין בעבודה מעבודותיה או באיד מאידיהם, וממה שמחזק את זה לדעתי שאסור בשר בחלב הזכירו פעמים בתחילת הציווי בו, כאשר הזכיר מצוות החג שלש פעמים בשנה וגו', וכאילו יאמר בחגכם וביאתכם לבית ה' אלוֹקֵיךְ לא תבשל מה שתבשל שם בצורה פלונית כפי שהיו הם עושים, זהו המקבל יותר לדעתו בטעם איסורו.

וכבר נודע שהרמב"ם כותב במצוות רבות, שניתנו בכדי להרחיק את ישראל ממנהגי ע"ז, אולם לפי פשט הכתוב אין איסורי התורה משום סיבות צדדיות, אלא טעמו של כל איסור הוא שעצם הדבר בזוי ומתועב. ועל דרך זו יש לבאר טעם איסור בשר בחלב, שהרי חלב האם מיועד לגדל ולטפח את הגדי, וא"כ מידת אכזריות היא ליטול את החלב המיועד לגדל את הגדי ולהשתמש בו לבשל את הגדי, ואכן סגנון התורה באיסור זה הוא 'לא תבשל גדי בחלב אמו', כלומר שגדר האיסור הוא לבשל גדי בחלב האם.

וברמב"ן (כאן) כתב וז"ל, כי איננו מאכל נתעב, אבל יאסור אותו להיותו קדושים, שלא נהיה עם אכזרי לא ירחמו, שנחלוב את החלב מן האם שנבשל בו הבן, אע"פ שכל בשר בחלב יכנס בלאו הזה כי כל מינקת תקרא אם וכל יונק יקרא גדי, והוא דרך הבישול, והנה בכולם אכזריות.

והנה התורה כתבה האיסור בפרשת משפטים וכי תשא בהמשך למצות השלש רגלים ואזהרת ע"ז - ומכך הביא הרמב"ם ראייה לשיטתו - ויש לבאר על פי מה שכתב הרמב"ם שכך היה דרכן של עובדי ע"ז, והנראה שהיתה להם בזה כוונה עם משמעות, והיינו שהחלב מגדל ומקיים את הגדי, הרי האם היא המשפיעה והגדי הוא המקבל, כך שהמשפיע נותן לגדי את קיומו, והיה להם לסמל וביטוי שהע"ז הוא המשפיע, והעובדים אותו הם המקבלים ממנו.

ולפיכך כשהתורה מצווה על החיוב לבוא שלש רגלים לראות את פני ה' אלוֹקֵיךְ, לבטא שה'

אופנים, שכיון שאנו בניו של מקום הוא סיבה שמחמתה אין ראוי להצטער יותר מדי, עד כדי התגודדות והשחתת הגוף ושימת קרחה, עיי"ש. ועיין בספורנו שפירש גם כן בדרך זו - שאין ראוי להראות תכלית הדאגה והצער על הקרוב המת, כשנשאר קרוב נכבד ממנו במעלה ובתקוות טוב, לפיכך, אתם, בנים לה' שהוא אביכם קיים לעד, אין ראוי שתדאגו ותתאבלו בתכלית על שום מת. וכן כתבו ב'דעת זקנים'.

כלומר שגדידה ושימת קרחה, באים לבטא צער תהומי שחשך עליו עולמו, ולכן משחית עצמו ומורט שעריו. אולם היהודי בכל מה שלא יארע לו, יש לו את אביו שבשמים, ולעולם אין מתמוטט עליו כל עולמו.

והנה חז"ל דרשו בפסוק זה (יבמות יג): "לא תתגודדו - לא תעשו אגודות אגודות", שלא יהיו שני בתי דינים בעיר אחת, הללו מורים כדברי בית שמאי והללו מורים כדברי בית הלל.

וצריך להבין מה שייכותה של דרשה זו אל פשט הכתוב, והלוא זהו כלל גדול, אשר הארכנו בזה במקו"א (בראשית כרך א מאמרי מבוא מאמר ו) והוא פשוט, שכל דבר הנלמד מדרשה בוודאי מקושר הוא ויש לו שייכות עם תוכן פשט הכתוב, ואכמ"ל. וכאן הדברים לכאורה רחוקים, דאיזה קשר יש לאיסור גדידה, להאי דינא שלא יהיו ישראל מתחלקים לכמה אגודות.

אכן לפי המפרשים האמורים יש לבאר הדבר, כי מאותו הטעם שאסרה תורה להתגודד ולשים קרחה, דהיינו משום שאנו בנים לה' אלוֹקֵינו והוא אבינו הרחמן. הרי מאותו טעם עצמו, גם אנו כולנו משפחה אחת בני אב אחד נחנו, בני קל-חי. וכיון שאנו משפחה אחת, אין ראוי לנו להחלק לאגודות אגודות, אלא עלינו להיות יחדיו כמשפחה אחת.

כי עם קדוש אתה לה' אלוֹקֵיךְ, לא תבשל גדי בחלב אמו (יד, כא)
בטעם איסור בשר בחלב כתב הרמב"ם במו"נ

את חובו, כבר מוטל עלינו לשמוט את ידו, ולא להכביד את ידו על העני בנגישה ותביעה. כי אין זו ממידת האחוה להכביד את ידו ולנגוש את אחיו עד בלי די, וכיון שכבר נסתיימה תקופה חשובה זו, כבר הגיע הזמן שיניח לו וישמוט ויותר לו.

ומטעם זה השביעית משמטת בסופה, אף שקדושת השנה היא מתחילתה, שכן שמטת כספים יסודה בסיום התקופה של שבע שנים, שהיא בסוף השמיטה. ואילו היה טעם שמטת כספים כשאר מצוות הכלליות הנהוגות בשנת השמיטה, שיסודה בקדושת השנה, היה לה לשמט כבר מתחילתה, כשם שכל מצוות השביעית נוהגות מתחילתה.

והנה אמרו בגמרא (מועד קטן ב:) 'תניא רבי אומר וזה דבר השמטה שמוט, בשתי שמטות הכתוב מדבר, אחת שמטת קרקע ואחת שמטת כספים, בזמן שאתה משמט קרקע אתה משמט כספים ובזמן שאי אתה משמט קרקע אי אתה משמט כספים'.

ולכאורה דרשה זו רחוקה מהפשט, שהרי כאן בפרשה לא נזכר כלל שמטת קרקע.

והנה דעת הרמב"ם (הלכות שמטה פ"ט הלכה ב) שאין שמטת כספים נוהגת מן התורה, אלא בזמן שהיובל נוהג (וכן נפסק בשו"ע חו"מ סז, א), [ודעת רש"י (גיטין לו. ד"ה בשביעית בזמן הזה) שיש בדבר פלוגתא בחז"ל, אם היא נוהגת רק בזמן שהיובל נוהג או אף בזמן שאין היובל נוהג]. ולכאורה נפלא מלהבין מה ענין שמטת כספים ליובל, הלוא מאחר ששמטת קרקע חלה, למה לא תהיה שמטת כספים בכל 'תקופת שמיטה'.

אלא הביאור הוא, שביסוד הדבר מצות שמטת כספים עצמה יש בה ענין דומה ליובל, שכשם שביובל ישנה חזרת קרקעות לבעליהן, כך יש כאן שמטת כספים לבעלי החובות, שהקב"ה שהוא הבעלים על הכל מחייב להניח ולשמוט את אחיתנו באחינו.

ולפי זה מה שכתוב 'כי קרא שמטה לה', אינו כסיבה בלבד להקציב ולהגדיר שבעת השנים

הוא אלוקינו ולחוג לפניו על הטובה אשר עשה עמנו, מזהירה התורה לא תבשל גדי בחלב אמו, שלא נבוא אל ה' עם ביטוי זה של בישול בשר בחלב, ובדבר זה לבטא שהוא אלוקינו המשפיע לנו, כיון שזו אכזריות לבשל גדי בחלב אמו המיועד לגדלו ולקיימו.

ובילקוט שמעוני משפטים (רמז שנט) לא תבשל גדי, ר' ישמעאל אומר מפני מה נאמר בשלושה מקומות, כנגד שלש בריתות שכרת הקב"ה עם ישראל, אחת בחורב ואחת בערבות מואב ואחת על הר גריזים ועל הר עיבל. ולכאורה תמוה מאוד, מה השייכות שלש הבריתות שבין הקב"ה וישראל לאיסור בשר בחלב.

ולפי הנ"ל מבואר, שמפני היותנו בברית עם ה', היה רצון לבוא לפניו בבישול גדי בחלב אמו ובכך לבטא שהוא המשפיע לנו, ואסרה זאת התורה משום האכזריות שבדבר, ובפרט שכרת עמנו שלוש בריתות, היה מקום לטעות שמכיון ואנו כ"כ מקושרים עמו, יש כבר לבטא את תלותנו בו אשר כל קיומנו ממנו, בכך שנבשל לפניו גדי בחלב אמו, וע"כ כתבה התורה ג' פעמים לא תבשל גדי בחלב אמו, שאע"פ שכרת עמנו ג' בריתות אסור לבוא לפניו בכך, משום אכזריות ותיעוב הדבר כאשר נתבאר.

מקץ שבע שנים תעשה שמטה. וזה דבר השמטה, שמוט כל בעל משה ידו אשר ישה ברעהו, לא יגוש את רעהו ואת אחיו, כי קרא שמטה לה'. את הנכרי תגוש ואשר יהיה לך את אחיך תשמט ירך. אפס כי לא יהיה בך אביון כי ברך יברכך ה' בארץ אשר ה' אלוקיך נותן לך נחלה לרשתה (טו, ד-א)

פשטות הכתוב משמע, שמצות 'שמטת כספים' היא מצוה של חמלה וחסד, מצד האחוה שראוי לנהוג באחינו האביון, ובדומה לכל המצוות הסמוכות למצוה זו, שעניינם אחוה חמלה חסד ורחמים על האביונים. ונצטוונו בזה שעם סיום פרק זמן מלא ותקופה שלימה של שבע שנים, ועדיין העני מתבוסס בעניותו ומתקשה להשיב

ובזה מבואר הדין ששמיטת כספים תלויה ביוכל. משום שבשעה שאין היובל נוהג, והיינו 'כשאין רוב יושביה עליה', הרי אין אנו מוגדרים כנמצאים אצל ה'. שכן ארץ ישראל נתונה לישראל רק באופן כזה שנוהגים בה על פי רצונו, וכל שאין רוב יושביה עליה, אות הוא שאין ישראל נמצאים אצל ה', אלא פזורים בחוץ לארץ. ואף שיש בארץ מיעוט עם ישראל אין זה נחשב שה'עם' נמצא בארץ, והיא רק כארץ אחת משאר ארצות העולם, שבכולן יש כך וכך יהודים. ולכן כיון שאין אנו מוגדרים כנמצאים אצל ה', ממילא מתמעט בו המצב של 'כי לי הארץ', ולכן לא נוהג אז יובל.

וכיוצא בזה הוא גם לגבי שמיטת כספים, שמשום שאין רוב יושביה עליה, לא נחשב שאנו נמצאים אצל ה', ולכן אין נחשב שהקב"ה נותן לנו משפעתו, אלא אז הוא בבחינה של 'אנוכי הסתר אסתיר פני', שה' נותן לנו הכל בהסתר, וההנהגה הנראית היא כאילו הכל מתנהל מאליו. ולכן, כמו שיש קלישות בביטוי של 'כי לי הארץ', כך אין גם את ה'כי לי הכסף', ולכן אין נוהג אז שמיטת כספים.

כל הבכור אשר יולד בבקרך ובצאנך הזכר תקדיש לה' אלוקיך, לא תעבוד בבכור שורך ולא תגוז בכור צאנך. לפני ה' אלוקיך תאכלנו שנה בשנה, במקום אשר יבחר ה' אתה וביתך (טו, יט-כ)

בפרשת בחוקותי כתיב (ויקרא כז, כו) 'אך בכור אשר יבוכר לה' בבהמה לא יקדיש איש אותו, אם שור אם שה לה' הוא'.

ולכאורה יש כאן סתירת המקראות, ונחלקו תנאים ביישובם (ערכין כט.): 'רבי ישמעאל אומר כתוב אחד אומר תקדיש, וכתוב אחד אומר לא יקדיש, אי אפשר לומר תקדיש שהרי כבר נאמר לא יקדיש, אי אפשר לומר לא יקדיש שהרי כבר נאמר תקדיש וכו' [עיין שם כיצד דרש רבי ישמעאל כמה הלכות מן המקראות הללו].

ופירשו בגמרא שלפי רבנן 'לא תקדיש' האמור

כתקופה קצובה, אלא משמע שגם זה מעצם יסוד המצוה, שמכיון שהקב"ה הוא הבעלים והאדון על הכל, ומפני כן אף ציוונו בתורתו לשמור שמיטה, שעניינה מפורש בלשון הכתוב שהיא שמיטה לה' - "ושבתה הארץ שבת לה", כדכתיב 'כי לי הארץ' [עיין מה שכתב החינוך בטעם מצות השביעית (מצוה פד)], הנה גם הממון שלנו שלו הוא, על דרך 'לי הכסף ולי הזהב' (חגי ה, ב), וממילא הוא הבעלים לצוות עלינו להשמיט את כספינו אצל הלווים.

ועל פי זה יש במצוה זו גם בחינה של בין אדם למקום, נוסף על רגש החמלה בין אדם לחברו, שהוא עיקר טעם המצוה בפשוטו כפי המבואר.

ובזה מיושב מה שדרשו להקיש שמיטת כספים לשמיטת קרקעות, אף שלא נזכר כאן שמיטת קרקעות, אבל מכיון שיסוד השמיטה הוא ב'כי קרא שמיטה לה', לבטא שהארץ שובתת לה' אשר לו כל הארץ, ממילא הרי שנה זו מבטאת את אדנות ה' על הארץ, ומטעם זה גם התחייבנו לשמוט החובות המעיקים על העניים, ולהכריז בזה שהארץ כולה - על כל הרכוש והממון - של ה' היא.

ואמנם הענין של מחילת החוב לאחינו, הוא ביסודו ענין של בין אדם לחברו מצד החמלה והרחמנות, אבל מצד רחמנות לחוד לא היתה התורה 'מחייבת' לוותר על החובות, ולכל היותר היה מקום שיהיה מצוה והידור לוותר על חובותינו, כמו מצות צדקה. אבל משום שמצוה זו יסודה הוא גם בכדי לבטא שהכל הוא של ה', חל חיוב של השמטת כספים. ולכן כתוב כאן - 'כי קרא שמיטה לה'.

ומה ששמיטת כספים היא בכל שמיטה ולא בכל יובל, אפשר משום שתקופה של יובל היא ארוכה מדי ביחס לשעבוד הלוואה. וכל שיש לנו להתעורר ברגש חמלה כלפי החייבים הנאנקים תחת עבדות חובותיהם, אין מן המידה להביע זאת פעם בחמישים שנה, והעמידתו תורה על תקופה יותר קצרה - 'תקופת שמיטה' של שבע שנים. שמידי שבע שנים נמחול להם החובות.

הדבר מאליו, שהוא קדוש מרחם, הוא תוצאה מצד החיוב שבדבר, שכיון שאין הדבר נתון בידינו, כבר כפוי עלינו חובת קביעות הקדושה, וזה הפירוש שכבר נעשה מאליו - שהתורה כופה אותו בממונו לקיים חיובו וממילא נעשה קדוש מאליו.

ועיין במסכת נדרים (יג.) שנחלקו תנאים בנודר דבר ומתפיסו בבכור, אם הוא נחשב כנודר בדבר הנדור או בדבר האסור מאליו. כלומר שכיון שיש מצוה להקדישו, ומאידך הוא קדוש מאליו, יש בזה שני צדדים ונחלקו מה יותר עיקרי בשם הבכור, והאם הוא נחשב כדבר הנדור.

ונראה שגם בתרומות ומעשרות ובמעשר בהמה, יכול היה לחול שם הקדושה בעל כרחו של האדם, כיון שחייב להפרישו. ומה שבאמת אינו חל מאליו, הוא משום שעל האדם עדיין מוטל לברר איזה מן הפירות יהיה קודש. אבל בבכור שכבר נברר החיוב, חלה הקדושה בעל כרחו. אלא שעדיין חל עליו מצוה להקדישו, כיון שביסוד המצוה החיוב הוא שהאדם יקדיש.

כאן מיבעי ליה ללאו, וכן פירש רש"י בבחוקתי שלא יקדיש אותו לקרבן אחר. והכתוב 'תקדיש' בא ללמד שמצוה להקדישו.

וזהו בדרכי הדרש, אחר שלהלכה למעשה בכור בהמה ניתן לכהן, והוא המקריב אותו. אולם בפשוטו הכתוב בפרשה כאן אינו מתייחס לחובת נתינתו לכהן, אלא לחלות קדושתו העצמית שאם הוא תמים הוא קרבן ודינו כקדשים קלים. ואמר הכתוב שאין צריך להקדישו אלא הוא קדוש מאליו.

אלמנם רבי ישמעאל תמה על זה, שהרי קדושת הבכור היא מרחם, וגם אם לא מקדיש הוא קדוש מאליו ואין צריך להקדישו בפה. והדבר אכן צריך ביאור מה היא תשובת חכמים לרבי ישמעאל, שמאחר שיסוד קדושתו הוא שנתקדש מאליו, לשם מה עלינו להקדישו, ואיזו משמעות יש להקדש זה.

והנראה, שאף שהבכור קדוש מאליו, אולם באמת חלות קדושתו שייכת לאדם, שעלינו הוא החיוב להחיל עליו שם קדושה. וכל מה שנעשה

היכל השבת

מלוה מלכה

בארץ, שכבר יש מקום קרקע קנוי לשכינה, אך עדיין היא כהר שאין הוא עשוי לשהות בו אלא לטייל בו באקראי. ויצחק הוריד את השכינה לארץ ביתר קביעות בבחינת 'שדה' שהוא כבר מקום שנמצאים בו ביתר קביעות לעבודת השדה. ויעקב כבר קבע את השכינה בארץ בתכלית השלימות בחינת 'בית' כבית שמתגוררים בו.

ולכן שלושת הסעודות המורות על דבקות כנסת ישראל בהקב"ה, כמונוות כנגד שלושת מדרגות של קירבת ה' שהמשיכו האבות.

והנה יסודות האומה הישראלית הם שלושת האבות הללו, אולם יש כמה עניינים שנתוסף בהם

סעודת דוד מלכא משיחא

איתא בספרים שסעודת מלוה מלכה היא סעודת דוד המלך. וזה מיוסד על מה שנתבאר בזהר ששלוש סעודות שבת הם כנגד שלשה אבות.

והנה איתא 'האבות הן הן המרכבה' (ב"ר מז, ו) והיינו שהאבות הקדושים, בעבודתם וקדושתם המשיכו את השכינה לארץ, ולכן כל אחד מהם הוא כמרכבה ומקום לשכינה. וכל אחד מהאבות המשיך את השכינה בתוספת קביעות בארץ. וזה עומק מאמרו 'אברהם קראו הר, יצחק קראו שדה, יעקב קראו בית' (פסחים פח.). וביארנו במקו"א ש'הר' הוא התחלת מציאות השכינה

בתחיית המתים, מוזכר במדרש (ב"ר כה, ג) - 'אדריאנוס שחיק עצמות שאל את רבי יהושע בן חנניא, אמר לו מהיכן הקב"ה מציץ את האדם לעתיד לבא, אמר לו מלוז של שדרה, אמר לו מנין אתה יודע, אמר לו אייתיתיה לידי ואנא מודע לך, טחנו ברחים ולא נטחן, שרפו באש ולא נשרף, נתנו במים ולא נמחה, נתנו על הסדן והתחיל מכה עליו בפטיש, נחלק הסדן ונבקע הפטיש ולא חסר כלום'.

והביאור בזה, כי תחיית המתים היינו שאותו האדם עצמו שמת יחזור לתחיה, וכשם שהחולים יתרפאו ומי שנגדעה ידו תחזור לצמוח, וכמו כן המתים שכל גופם נרקב יחזרו ויצמחו ויתרפאו. אמנם עבור זאת נצרך שתהיה איוז התחלה שממנו יצמח כל גופו, שאם כל בשרו ועצמותיו יהיו נרקבים, אם כן אין זה אותו אדם [בחלק הגוף], ועל כן ברא ה' אבר אחד, שתכונתו על טבעית, שאינו כלה לעולם, וממנו תתחיל התחיה באדם וירקום עור וגידים, ונמצא שהוא אותו האדם שמת שחזר לחיות. והוא עצם הלז של שדרה שאינו נימוח לעולם.

ובטעם הדבר שעצם זה ניזון רק מסעודת מלוה מלכה, נראה על פי מה שנתבאר שאכילת שבת היא אכילת נשמה והנשמה ניזונית ממנה, ואילו אכילת חול היא אכילת גוף, והגוף ניזון ממנה. והנה עצם הלז הוא ממוצע בין גוף לנשמה, כי טבעו הוא עצם בעל ממשות, ובזה הוא כגוף, אולם תכונתו שאינו נרקב לעולם, היא תכונה נשמית. ועל כן אינו ניזון משום אכילה, אלא מסעודת מלוה מלכה, שסעודה זו היא ממוצעת בין אכילת נשמה של שבת קודש לאכילת גוף של ימות החול, ולכן בסעודה זו ניזון עצם הלז, שאף הוא ממוצע בין גוף לנשמה.

עוד בחינה נוספת והוא בחינת דוד שהוא 'רגל רביעי במרכבה' (זוהר ח"ג דף רסב, ב). כלומר שעצם העמידה יכול להיות על ידי שלש רגליים, כדרך שולחן וכסא שיכולים לעמוד על שלושה רגליים, אבל ביתר ביסוס וחוזק הוא כשיש רגל רביעי.

ונראה לבארו ביחס לבחינות שנתבארו כאן 'הר, שדה, בית', שאף שאצל יעקב אבינו כבר נתקיים בחינת 'בית', אולם הוא עדיין היה בחינת בית עראי, ומה שנתוסף על ידי דוד מלכא משיחא הוא 'בית עולמים', שהוא קבע את מקום המקדש בקדושת בית עולמים. כלומר שהשכינה לא תזוז משם לעולם.

וכמו כן אחר שלשה סעודות של שבת, שבהם בא לידי ביטוי יסודות הדביקות של עם ישראל בהקב"ה, בבחינת שלושת האבות, הרי בסעודה זו שבאה להראות עוצם החביבות שמתקשים להיפרד מן השבת ומלווים את המלכה, מקביל הדבר לבחינת דוד המלך שמבטא את ההשלמה וביסוס הקשר באופן יציב ואיתן כרגל רביעית. וכן יש בכך ביטוי להמשכת הקדושה גם על ימות החול אחר הסתלקות קדושת השבת, שזה מקביל לקדושה הנצחית שקידש דוד את בית המקדש מכון לשבתו עולמים, שלא יכבה נרו לעולם ועד.

מזון לעצם הלז

בבית יוסף (או"ח סימן ש) מובא לשון שבלי הלקט 'ובסדורים מפרש אבר יש באדם ונסכוי שמו ואינו נהנה באכילה אלא במוצאי שבת'. ובמטה משה (מובא באליה רבה ובמשנה ברורה סק"ב) כתב - 'לזו שמיה וממנו נתהווה האדם וכו', וכאשר ימות האדם, העצם זה אינו נימוח, ואפילו יכניסו באש אינו נשרף, וברייחיים אינו נטחן, בפטיש אינו מתפוצץ, וממנו יחיה האדם לעת התחיה וכו'.

והנה ענין עצם הלז שממנו יקום האדם

אוהב ימים לראות טוב

מצבי האדם תלויים גם בצורת קבלתם אצלו

מסופר על הבעש"ט הקדוש זיע"א, שפגש פעם בשואב המים שבכפר, יהודי מבוגר בא בימים, והתאונן הלה לפניו ותינה את מר גורלו, שלמרות היותו אדם זקן עדיין צריך הוא לעבוד כל כך קשה להחיות את נפשו, ועליו לשאוב מים ולסחבם עד פתחי הבתים המרוחקים, והפרנסה בצמצום. ויברכהו הבעש"ט שיעזרהו ה' ויט עליו חסד. אחר שעבר פרק זמן, פגשו שוב הבעש"ט ושאלו למצבו ולפרנסתו, והשיב לו, השבח להשי"ת על חסדו שגבר עלי, כפי שהינכם רואים זכיתי להגיע לשיבה ותודה לק-ל נותר בי עוד כוח לשאת את דליי המים הכבדים גם אל הקומות הגבוהות, ולמרות השכר המועט די בזה לפרנסתי. ובדרך כלל אנשים בגילי, כבר אין בכוחם לפרנס את עצמם, ברוך ה' שפר חלקי בחיים, כה יתן ה' וכה יוסיף.

פנה הבעש"ט לתלמידיו ואמר להם, צאו וראו שאותו האדם עצמו ובאותו המצב שלא השתנה מאומה, ואעפ"כ לפני זמן מה הביאו מצב זה להיות ממורמר ואומלל, ולאחר זמן הרי אותו המצב עצמו היה לו סיבה להיות מאושר ולהודות לה'. ופירש הבעש"ט בזה את מה שאמרו 'אדם נידון בכל יום' (ר"ה טז.), שאף שנידון בראש השנה על עצם המצבים שיעברו עליו, אבל בכל יום הוא נידון לפי מעשיו באיזה אופן יתקבלו אצלו, והאם יהיה מרוצה מהם ויגרמו לו נחת רוח.

וביארנו בזה דורשי רשומות (חתם סופר פרשת בחוקותי בשם בעל הפלאה) את הפסוק - 'פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון'. שהקב"ה משביע לכל חי 'רצון', כלומר שיהיה האדם מרוצה ושבע רצון מהמצב שנמצא בו.

האדם יכול לראות בכל דבר את החלק החיובי

והנה בכל דבר כגון דא שיש בו שני צדדים, גם צד של קושי וחסרון וגם צד של טובה ונחת

רוח, על האדם ללמד את עצמו להסתכל על הצד החיובי ולהתמקד בו. ואין בזה עשיית שקר בנפשו, כי באמת יש בזה צד טובה, ואין צריך אלא להבחין בו, וכאשר יכיר בו האדם וודאי יעדיף להתייחס אליו מאשר למבט השלילי והבלתי נעים, כי מי הוא זה אשר יבחר להתבונן דווקא בצדדים השליליים ולהצטער.

ובאמת כמעט בכל המאורעות והמקרים שבאים על האדם, ישנם כמה אנפין, ועל האדם להשכיל כיצד למצוא ולראות את הטוב שבכל דבר. וכגון אם נפל עליו מצב מסויים המצריך התעסקות וטירחה גדולה, הרי מצד אחד יכול הוא לקונן ולהתרעם על ה'עבדות' שנפלה עליו, ועל אשר נאלץ הוא מעתה להתאמץ ולהתרוצץ לטפל בדבר ולבצע את המטלות. ומאידך יש באפשרותו לראות את הדבר כתפקיד ומשרה, ולהתמלא בקורת רוח על היבחרו [מאת ה' יתברך] לבצע משימה זו, ומחשיבות המינוי שהוטל עליו. ובידו לראות עצמו במלאכה זו כ'מלך ושר', שהוא הממונה על תפקיד מסויים זה.

כל ענייני הטרדות ניתן לראות כתפקיד

וכן דאגת פרנסת המשפחה, יכול האדם לראות זאת כמלכות, שהוא הממונה והאחראי [שמינוהו מן השמים] לנהל ולסדר צרכי אנשי ביתו, ומתוך הרגשה זו יתמלא קורת רוח ויהיה מרוצה. כי עצם קושי העבודה אינו מכביד על האדם, שהרי המלכים והשרים עמלים שעות רבות וממעטים בשינה, ובכל זאת הם מלאים נחת רוח ועוזו נפש, משום שעול העבודה שעליהם הוא עבורם מלכות ושררה. וכמו כן אם יראה האדם בעמל שנפל בגורלו את השררה שבו, יהיה מאושר ושמח. ודבר זה גוגע לכללות החיים, הן בעמל הפרנסה הן בגידול הילדים, והן בכל דבר. והמפתח לכך הוא בזה שלא יראה את עצמו כעבד כפוף לגורלו, שנאלץ לבצע את

מסרחת מאד, ואמרו לו תלמידיו: כמה מסרחת נבלה זאת! אמר להם: כמה לבנות שיניה (השער הששי שער הכניעה - פרק ו).

ומסופר על אחד מזקני ירושלים ומנכיי הדעת שבה, שבערוב ימיו לא נמצא מזור לרגליו, והוכרח לישב בכסא גלגלים, וכאשר הגיעו להתאים לו את הכסא, הרי בשעה זו בדרך כלל נשבר לב האדם בקרבו שהגיע למצב כזה והצער רב מאד. אולם אותו ישיש ותיק נשא עיניו במאור פנים ואמר תודה לה', שבימי זקנתי שוב איני נאלץ ללכת בעצמי ולכתת את רגלי העייפות לכל המקומות. מעתה הרי אני כמלך שמובילים אותי לכל מקום...

ועוד סופר על אדם שנגזר עליו כמה שנות מאסר בכלא, והיה שבור ורצוצ' מך. ואמר לו אדם גדול, איעצך עצה טובה, ראה זאת כתקופת חופש ומנוחה שניתנה לך מן השמים. שלאחר כל עיסוקיך המסועפים שנים רבות, תזכה לכמה שנים של שלווה ונחת אשר בהם לא תצטרך לדאוג לשום דבר, כי בלאו הכי אינך יכול לעשות מאומה. וניטל ממך כל עול דרך ארץ ואפילו לפרנסת עצמך אינך צריך לעשות. ומעתה חפשי אתה לנפשך למשך כל התקופה הזאת, לנוח ולעסוק בתורה ולהעמיק בה כאוות נפשך, ואין לך חירות גדולה מזו. וכאשר שמע את הדברים נכנסו ללבו ונסכו בו רוח עוז ושמחה, וישב שם בקומה זקופה ובמצב רוח איתן, שליו ורגוע, גמיר וסביר, הוגה דעות וחושב מחשבות.

העולם מלא טובה

ולכשנבטי נכונה נראה כי העולם משופע בהמון טובה, ורוב הצער שיש לדרי ארץ הוא משום שרוצים יותר ממה שיש להם, והאדם הוא הוא העושה לעצמו דאגות וזעף.

ואילו היה רגוע ובישוב דעת, הרי כשהיה יוצא בבוקר ורואה את יופי הבריאה ונושם את האויר הצח ומסתכל בעולם ומלואו, בזה לבד כבר הוא נמצא מעונג ומלא נועם. ואם יטול לעצמו פסק זמן להתבוננות יתמלא ברוב אושר ונחת רוח, מזה שיש לו מוח ולב חכמה ורגש, ויש בידו להניע את איבריו, וללכת ברגליו, ויש בו כח הראיה

אלו הפעולות, אלא ישיש לעשות זאת מדעת ומרצונו משום שרואה בזה תפקיד ושררה.

והנה גידול הילדים על ידי ההורים, יש בזה נחת רוח מיוחדת מעצם טבע הדבר, והאדם חש בכך עונג נפלא ביותר של עצם החיים, אך גם בשאר הפעולות שהאדם נאלץ לעשות בחייו, יכול לקבל אותם כאילו עושה זאת מתוך בחירה משום שרואה בכך תפקיד ומשימה חשובה. וכעין בעלי התפקידים הבכירים והסוחרים הגדולים המרבים בעמל ויגיעה, שאינם מתלוננים על כך אלא אדרבה, הדבר ממלא אותם חיות וחדוות יצירה. ואינם חשים בקושי ובשעבוד משום שאין הם כפויים לפעליהם, אלא הם הבעלים הממונים על תפקיד העבודה, והרגשתם היא כמלכים היוזמים ומנהלים את ממלכת עסקיהם ומסחריהם.

והנה רופא מומחה שבתוקף תפקידו מטפל בהרבה חולים קשים ל"ע, הרי למרות העבודה הקשה והמרובה הוא מאושר בזה שזוכה להצילם מרדת שחת ולרפאותם, וגם יש לו נחת רוח מזה שהוא נבחר לטפל בכל המקרים החמורים הללו. לעומת זאת כאשר נופל על האדם משימה לטפל במקרה של חולי רח"ל, מתמלא מרירות ודכדוך מהעול שנכפה עליו. ואם כי וודאי שעצם הדבר הוא צער ועגמת נפש ועליו להתפלל על כך, אולם יחד עם זה רגש ההתמודדות עם המצבים הללו תלויה בהסתכלותו וראייתו. ואילו היה עסקן נאמן אשר קיבל עליו משימה רפואית זו, היה מרגיש בכך מעלה ורוממות, והיה עושה פעולותיו בקומה זקופה. וגם עתה שהוא אנוס לכך, אין ראוי שירגיש עבדות וקדרות, וחלילה לו להלך שפוף ועצוב. אלא כממלא תפקיד נעלה ומשימה חשובה.

חכם לב מוצא בכל ענין את הטוב

ואין זה דווקא בפעולות ותפקידים, אלא שורש הדבר הוא למצוא בכל מצב את החלק הטוב שבו, ולחפש את המבט החיובי שיש לראותו, ולשים את עיקר לבו עליהם. ויסוד הדבר נעוץ ותלוי בטהרת הלב ועדינות הנפש שבאדם, וכמו שהביא בספר חובת הלבבות - נאמר על אחד מן החסידים, שעבר על נבלת כלב

שהרעיף עליו בגודל חסדו, 'כי השביע נפש שוקה ונפש רעבה מילא טוב'. ואמנם אם לא יתבונן בזה הריהו כאילו אין לו את כל זה, שהרי אין הוא שם לבו להתענג עליהם, וכל מבטו מופנה רק על מה שעדיין חסר לו. ומובא על הצדיק רבי נחום מהורודנא זי"ע"א רבו של החפץ חיים שתמיד הודה לה' על פירות צמר (פעלץ) שהיה לו, שבימות הקור התעטף בה להתחמם, וכן השתמש בה כסל להביא פירות מן השוק, ובלילות שימשה אותו ככר למראשותיו. ולא פסק מלהודות לה' על הפרווה שזימן לו.

ובפרט בימינו שהעולם הולך ומשתכלל ובכל עת ניתן לאדם עוד חלקים בו, ולדוגמא אם בעבר בשעות הלילה היה העולם משולל מן האדם, הרי בימינו בלחיצת כפתור מעלים אור באיזה פינה ובאיזה מידה שחפצים בה, והאור מציף אף את הרחובות. וגם הדבר הנפלא הזה שיכול האדם להגיע תוך זמן קצר למרחקים עד סוף העולם, ויש בידו לשוחח עם כל אחד מבני תבל בכל עת שירצה, ובכוחו לראות בזמן אמת מקצה העולם ועד סופו. ואם נבוא למנות השפע הרב שמתחדש בעולמינו יכלה הגליון בטרם נגיע לאפס קצהו.

אולם חלף ההתבוננות בזה, טבע האדם להתרכז במה שחסר לו ובמעט הקושי שמציק לו, ונמצא שקוע בצער ובעגמת נפש, ומפסיד בידים את שפע הטוב אשר ניתן לו מאת ה', והריהו כשוטה וסכל, וגם נחשב כמזלזל במתנת מלך (עיין אור החיים ריש פרשת כי תצא).

והשמיעה, וגם לחם לאכול ובגד ללבוש, ועוד טובות רבות אין מספר. עד שאין טעם להצטער על מעט הקשיים שיש לו, ודומה הדבר לעשיר גדול שמצטער על כוס פשוטה שנשברה בביתו.

ועולה על כולנה השמחה הכבירה והאושר הנשגב, מזה שזכינו להיות יהודים אשר בחר בנו הקב"ה להיות לו לעם סגולה, רוממנו וקדשנו וכתר עמנו ברית אהבה וידידות, נותן את רוחו עלינו ומשרה את שכינתו בתוכינו, משגיח עלינו מקרוב ומרעיף לנו שפע טובה וברכה, נתן לנו את תורתו הקדושה לקיים מצוותיה ולהגות בה, ופותח ליבנו להבין ולהשכיל מעמקיה ורזיה. ועוד מצפים לנו ימות המשיח ימי רוממות ונועם ה' עונג ושלוש בצורה נשגבה ונפלאה. ואחריהם יבואו חיי העולם הבא, אשר עליהם נאמר 'עין לא ראתה אלוקים וזולתך'. אין קץ לאשרינו.

התבונן בחסדי ה' בדורות האחרונים

ובמיוחד כאשר זוכה האדם להיות בעל משפחה, הרי אין גבול לרגשות ההודאה והכרת הטוב שהוא חייב לה', ומה עוד שבזמנינו תודה לק-ל יש לכל אחד בית רחב ומשוכלל בכל חידושי הטכנולוגיה, מים חיים זורמים כמעיינות ונובעים מקירות הבית חשמל למאור וחימום וקירור, ושולט במזג האויר במעונו כרצונו. ותמורת עבדים מלא ביתו בהמון כלים ומכשירים העמלים עבורו ועומדים לשירותו ומקלים ומנעימים את חייו, ורהיטים וחפצים ובגדים נאים ומתוקנים. וכאשר יחשוב על כך ישמח ויגיל וישבח ויודה לה' על רוב טובו

התודה והברכה לידידנו הנכבדים מתומכי מכוננו שנשלחו חלק בהוצאות גיליון זה

ברכת מזל טוב לידידנו הנכבד, מחשובי אברכי קהילתנו הרב **שלמה** בר"מ **קרישבסקי** שליט"א
לרגל אירוסי הבן עב"ג למזל"ט

ברכת מזל טוב לידידנו הנכבד, מחשובי אברכי קהילתנו הרב **אליעזר** בר"פ **פרידמן** שליט"א
לרגל הולדת הבת למזל"ט

לוצקין
ביטוחים
שם נרדף לאמינות

בחסות

המעוניינים לתרום את הוצאות הגיליון לזיכוי הרבים,
נא לפנות ל-054-8422488 או למייל mechonbenmelech@gmail.com